

## Hodanje i plesanje - Kretanje na primjeru projekta "mnemonic nonstop"

Autor Jochen Roller

Pitanje «kako se urbano iskustvo može izraziti u koreografiji?» postavljeno je na početku projekta "mnemonic nonstop", zajedničkog projekta na kojem smo radili Martin Nachbar i ja. U različitim fazama pokusa, provedenih tijekom jedne godine, bili smo u pet europskih gradova: prvo u Tel Avivu, zatim u Briselu, Berlinu, Zagrebu i, naposljetku, u Grazu.

U svakom smo gradu istraživali gradski prostor koristeći *dérives*, tehniku francuskih situacionista koju smo prilagodili svom djelovanju. *Dérive* tehnika predlaže alternativni oblik kretanja kroz gradski prostor: umjesto stizanja iz točke A do točke B na najefektivniji, dakle najkraći ili najbrži način, osoba slijedi tragove drukčijeg koncepta kretanja. Primjerice, taj koncept može biti izveden iz algoritma (npr. «skreni u prvu ulicu desno, potom drugu lijevo») ili temeljen na manipuliranim kartama (npr. korištenje krojačkih nacrtava kao karti grada). Koreografirani pokret na pozornici funkcionira slično kao *dérive*: Kada bi svrha plesa bila učinkovitost, što bi značilo ekonomično prelaženje udaljenosti između točaka A i B, rječnik pokreta plesnog komada uglavnom bi se sastojao od hodanja. Umjesto toga, izvođač uživa u nedjelotvornim pokretima *dérive*-a, odnosno spajanju dviju točaka u prostoru na neizravan način, jednako koliko i u plesu.

Politički potencijal *dérive*-a leži u prelaženju preko te obaveze za djelotvornošću. Antiglobalistički aktivisti i gradski gerilci poput nizozemske grupe *socialfiction.org* koriste kolektivne *dérives*-e da bi postavili nove putove u urbanom prostoru, koji je uvelike organiziran prema kapitalističkim interesima. Stoga se čini da je potkopavanje neoliberalne snage postalo moguće (Francuski: *dérive* = skrenuti s puta, zastraniti ili derivirati). Jedan od slogana grupe *socialfiction.org's* je: «*Dérive* je suprotnost navigacijskom sustavu u vašem jebenom novom Mercedesu!» Ako je plesna koreografija jednako «nedjelotvoran» način kretanja, kao što je to hodanje *dérive*-a, postavlja se sljedeće pitanje: Kako bi se ples i koreografija mogli iskoristiti da svojim hijerarhijama reorganiziraju prostore?

Karte mjere gradove prema, navodno, objektivnim zemljopisnim kriterijima, ali u stvari, prikazuju urbane prostore samo prema idejama kartografa: Kao što je Zapadni Berlin, na kartama Istočne Njemačke izgledao poput bijelog područja bez ikakvih obrisa, tako se i imena ulica u Briselu mijenjaju, već prema tome čitate li karte flamanskog ili valonskog autora. Stoga se proces kartografiranja izjednačava s reorganizacijom ispisanog prostora. Tijekom stvaranja projekta «mnemonic nonstop» uveli smo takvu vrstu procesa stavljajući različite karte jednu na drugu. Kada osoba kopira kartu grada u kojem se nalazi na prozirnu foliju, može tu foliju staviti na drugu kartu i pojavit će se skrivene strukture, baš kao što se tajna tinta počne pojavljivati kada dođe u dodir s razvijanjem. Primjerice, kada postavite prozirnu kartu Brisela na kartu Kinshasa, glavnog grada Konga, čini se da gradovi postavljeni jedan na drugog jasno dekonstruiraju belgijsku kolonijalnu prošlost.

Ovaj efekt otkrivanja funkcionira povezivanjem dvaju sustava: u starogrčkoj mnemotehničkoj vještini, govornici bi postavili temeljne probleme svojih govora u određena mjesta u određenom prostoru. Dok bi govorili, zamišljali bi kako hodaju od jednog mjesta do drugog i tako je to putovanje predstavljalo govornikov tijekom misli. S druge strane, uzorci koji se pojavljuju međusobnim prekrivanjem folija u projektu "mnemonic nonstop" oponašaju urbana iskustva: Koreografija reorganizira prostor te na taj način sama postaje kartom koja opisuje upravo to preispisivanje.